

Številka: 00105-31/2019/4

Datum: 4. 7. 2019

Odgovor na poslansko pobudo Primoža Siterja v zvezi z upoštevanjem otroškega dodatka pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči in napovedano ukinitvijo dodatka za delovno aktivnost

Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Vlada RS) je prejela pisno poslansko pobudo Primoža Siterja v zvezi z upoštevanjem otroškega dodatka pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči in napovedano ukinitvijo dodatka za delovno aktivnost.

Poslanec Vlado RS poziva, da:

1. V Zakon o spremembah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (EVA 2019-2611-0037) vključi tudi predlog za spremembo vrstnega reda pri uveljavljanju pravice do socialnih prejemkov na način, da se otroški dodatke ne bi štel kot dohodek pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči.
2. Iz Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnovarstvenih prejemkih (EVA 2019-2611-0011) naj se umakne predlog za ukinitvev dodatka delovno aktivnost, ki ga prejema delovno aktivni prejemniki socialne pomoči.

Glede otroškega dodatka Vlada RS odgovarja, da so se v koalicijskem sporazumu koalicijske stranke zavezale k ločitvi družinske in socialne politike. Premislek o možnosti in načinih, da bi se otroški dodatek pri uveljavljanju pravic iz javnih sredstev upošteval v manjši meri ali da bi se ga v celoti izvzelo, je v teku. Izvzem bi pomenil, da se spreminja tudi sam namen otroškega dodatka, torej bi izgubil namen preživljanja otroka (ostal bi namen dopolnilnega prejemka za izobraževanje in vzgojo otroka).

Glede dodatka za delovno aktivnost, Vlada RS pojasnjuje, da je bil z novelo Zakona o socialno varstvenih prejemkih (Uradni list RS, št. 31/18, novela ZSVarPre-F) za obdobje od 1. 6. 2018 do 31. 12. 2018 povečan osnovni znesek minimalnega dohodka za 30 % na 385,05 evra. Ta znesek je bil avgusta 2018 valoriziran z rastjo življenjskih stroškov na 392,75 evra in z novelo Zakona o socialno varstvenih prejemkih (Uradni list RS, št. 73/18, novela ZSVarPre-G) ohranjen tudi po 1. 1. 2019. Z novelo ZSVarPre-G je bilo preprečeno, da bi v januarju 2019 na podlagi novele ZSvarPre-F osnovni znesek minimalnega dohodka padel na 331,26 evra in povzročil, da 3.599 družin/samskih oseb izgubi denarno socialno pomoč in da se 52.486 družinam/samskim osebam denarna socialna pomoč zmanjša.

Zaradi dviga osnovnega zneska minimalnega dohodka, s katerim se je zagotovilo višjo socialno varnost širšemu krogu samskih oseb in družinam, je z uporabo instituta dodatka za delovno aktivnost (v nadaljnjem besedilu: DDA) prišlo do nastanka pasti neaktivnosti. Denarna socialna pomoč skupaj z dodatkom za delovno aktivnost predstavlja že 89% minimalne plače. Posledica te anomalije sistema je, da denarna socialna pomoč danes postaja redni dodatek delovne aktivne populacije in to v času, ko nam na trgu dela primanjkuje delovne sile. To se odraža tudi v skokovitem porastu upravičencev do denarne socialne pomoči, in sicer se je od aprila 2018 do maja 2019 število upravičencev povečalo za okoli 14.500. Za razmejitev denarne socialne pomoči in minimalne plače se predlaga ukinitvev DDA, saj z vidika gospodarskih razmer in stanja

na trgu dela, kjer primanjkuje delovne sile, DDA ni več ustrezno umeščen v institut denarne socialne pomoči.

Hkrati se s predlogom zakona določajo spodbude za aktivacijo brezposelnih upravičencev do denarne socialne pomoči z neupoštevanjem z zakonom določene višine prejemka iz ukrepov aktivne politike zaposlovanja, katerih cilj je zaposlitev, in iz vključitve v zaposlitveno rehabilitacijo po predpisih o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči. Namen zakona je hitrejša aktivacija upravičencev do denarne socialne pomoči in zagotavljanje višje socialne varnosti posameznikov oziroma celovita obravnava posameznika z namenom, da se mu v primeru stiske in socialne ogroženosti pomaga preživeti in ga hkrati usposobi tako, da je čim prej sposoben ponovno prevzeti svojo »primarno obveznost«, tj. zagotavljati dostojno preživetje sebe in svojih družinskih članov.

Ukinitve dodatka za delovno aktivnost bo vplivala tudi na krog upravičencev do denarne socialne pomoči in sicer se bo zmanjšalo število prejemnikov za 1.572 družin oziroma samskih oseb (oziroma 4.149 upravičencev, od tega 2.397 odraslih in 1.752 otrok). Vendar Vlada RS opozarja, da čeprav bo prišlo do ukinitve DDA, bo zaradi sprejete novele ZUPJS-G denarno socialno pomoč in iz nje izvedene pravice ohranilo 2.027 družin/samskih oseb, 44.638 družin/samskih oseb pa bo ohranilo enako višino denarne socialne pomoči.

Vlada RS glede na navedeno zaključuje, da je denarna socialna pomoč institut socialnega varstva, ki je namenjen preživetju in da se je s sprejetimi ukrepi zagotovilo višjo socialno varnost socialno ogroženim osebam, hkrati pa se s predlogom preprečuje past neaktivnosti in spodbuja aktivacijo brezposelnih upravičencev denarne socialne pomoči.